

**NEPANIKUOK.
VISADA ŽINOK, KUR TAVO
RANKŠLUOSTIS**

Toli toli, jokiam žvaigždėlapio nepažymėtame, nemadingame galaktikos užkampy, vakarinėje spiralinėje atšakoje kybo nereikšminga geltona saulutė. Aplink ją, nutolusi maždaug devyniasdešimt dviejų milijonų mylių atstumu, sukasi visiškai nieko neverta melsvai žalia planetėlė, kurios gyvybės forma, kilusi iš beždžionių, tokia stebėtinai primityvi, kad iki šiol tebemano, neva skaitmeniniai laikrodžiai – kažin koks didelis daiktas. Šioje planetoje egzistuoja, tikriausiai, egzistavo, viena problema, ir štai kokia: dauguma joje gyvenančių žmonių daugiausia jautėsi nelaimingi. Šią problemą siūlyta spręsti kuo įvairiausiai, tačiau kone visi sprendimai buvo susiję su žalių popierėlių judėjimu – o tai keista, nes apskritai juk nelaimingi jautėsi ne popierėliai.

Taigi problema liko neišspręsta, gausybė žmonių buvo bjaurūs, o didžiulia – išvis apgailėtini, net ir tie su skaitmeniniais laikrodžiais.

Daug kas pamažu priėjo prie nuomonės, kad smarkiai apsišovė apskritai išlipę iš medžių. O kai kas sakė, kad net medžiai buvo prasta mintis ir kad išvis nereikėjo lipti lauk iš vandenynų.

O paskui vieną ketvirtadienį, praėjus dviem tūkstančiams metų nuo tos dienos, kai tokį žmogų prikaldė prie medžio už tai, kad jis skelbė, esą kaip būtų smagu, jei žmonės dėl įvairovės būtų vieni kitiems geri, kažkokia mergina, vieniša sau sėdinti mažoje Rikmansvorto kavinukėje, staiga suvokė, kas gi visą šį laiką buvo negerai, ir jai galiausiai paaiškėjo, kaip pasaulį paversti gera ir

laiminga vieta. Jau šįkart ji neapsirikusi, turį suveikti, ir nieko už nieką nebereikėsią kalti prie medžio.

Deja, nespėjus jai nubėgti prie telefono ir kam nors apie tai pranešti, įvyko baisiai kvaila katastrofa ir merginos sprendimas pražuvo amžiams.

Tačiau ši istorija ne apie ją. Ši istorija – apie tą baisiai kvailą katastrofą ir kai kuriuos jos padarinius.

Taip pat ši istorija apie knygą, knygą, pavadinimu „Keliautojo autostopu gidas po galaktiką“, – nežemišką, niekada Žemėje neišleista leidinį, kurio joks Žemės žmogus iki tos siaubingos katastrofos nebuvo nei matęs, nei girdėjęs.

Ir vis dėlto ši knyga absoliučiai nuostabi.

Tiesą sakant, tikriausiai tai buvo pati nuostabiausia knyga, kada nors išleista Mažųjų Grižulo Ratų didžiųjų leidyklų – apie kurias joks Žemės žmogus taip pat niekada nebuvo girdėjęs.

Tai ne tik absoliučiai nuostabi knyga, bet ir labai sėkminga – populiaresnė nei „Dangiškosios namų slaugos vienatomis“, geriau parduodama už „Dar penkiasdešimt dalykų, kuriuos galima nuveikti esant nesvarumo būklės“, kontroversiškesnė nei Oolono Kolufido filosofinių pliūpsnių trilogija „Kur Dievas suklydo“, „Dar šiek tiek Dievo klaidų“ ir „Kas išvis tas Dievo asmuo?“.

Daugumoje labiau atsipalaidavusių išorinio rytinio galaktikos pakraščio civilizacijų „Keliautojo autostopu gidas po galaktiką“ jau išstūmė didžiąją „Galaktikos enciklopediją“, kaip visuotinai priimtą žinių bei išminties šaltinį, ir nors „Gide“ esama daugelio spragų bei apokrifinės medžiagos, už senąjį, labiau pėstiesiems skirtą veikalą jis pranašesnis dėl dviejų svarbių priežasčių.

Pirmiausia, „Gidas“ šiek tiek pigesnis. Antra, ant jo viršelio didelėmis aiškėmis raidėmis parašyta „Nepanikuok“.

Ogi istorija apie šį baisų, kvailą ketvirtadienį, istorija apie jo neįprastus padarinius, istorija apie tai, kaip tie padariniai neišpainiojamai susipynę su šia knyga, prasideda labai paprastai.

Ji prasideda nuo namo.

1

Namas stovėjo ant nedidelės kalvelės pačiame gyvenvietės pakrašty. Stovėjo pats sau vienas, atsuktas į plačiai besidriekiančius Vakarų krašto ūkininkų laukus. Visiškai niekuo neypatingas namas – pastatytas maždaug prieš trisdešimt metų, kiek priplotas, kiek kampuotas, sumūrytas iš plytų, su keturiais langais prieky, kurių dydis bei proporcijos buvo šiek tiek nemieli akiai.

Vienintelis žmogus, kuriam šis namas rodėsi kuo nors ypatingas, buvo Arturas Dentas – ir tai tik dėl to, kad jam pasitaikė čia gyventi. O gyveno jis šiame name maždaug trejus metus – nuo tada, kai išsikraustė iš Londono, mat tas jį nervino ir erzino. Dentas taip pat buvo užgimęs apytikriai prieš trisdešimt metų – aukštas, tamsiaplaukis ir niekada iki galo nesutariąs su savimi. Didžiausią rūpestį jam kėlė tai, kad žmonės nuolat jo klausinėjo, kodėl jis toks susirūpinęs. Dentas dirbo vietinėje radijo stotyje ir draugams vis kartodavo, kad iš tiesų tai daug įdomiau, nei jiems turbūt atrodo. Ir jis buvo teisus – dauguma jo draugų darbavosi reklamos srityje.

Trečiadienio naktį pylė lietus, veja pažliugo, patižo, tačiau kitą rytą debesys išsisklaidė ir Arturo Dento namą vėl skaisčiai nušvietė saulė – kaip paaiškėjo, paskutinį kartą.

Arturas dar nebuvo iki galo įsikalęs į galvą, kad taryba nori nugriauti jo namą ir jo vietoje nutiesti aplinkkelį.

Ketvirtadienį aštuntą ryto Arturas jautėsi ne kažin kaip. Nubudo apsiblausęs, atsikėlė, apdujęs apėjo kambarį, pravėrė langą, pamatė buldozerį, susirado šlepetes ir nušliurino į vonią praustis.

Pasta ant šepetėlio... šitaip. Valom.

Skutimosi veidrodis rodė lubas. Pataisė jį. Akimirką už vonios lange iš lauko suspindo antras buldozeris. O tinkamai pakreiptas veidrodis atspindėjo Arturo Dento šerius. Arturas juos nuskuto, nusiprausė, nusišluostė ir nušlepeno į virtuvę paieškoti, ką skanaus įsimesti burnon.

Virdulys, kištukas, šaldytuvas, pienas, kava. Nusižiovavo.

Akimirką, ieškodamas pats sau kokių nors sąsajų, galvoje jam nuingiavo žodis „buldozeris“.

Buldozeris už virtuvės lango buvo ne iš menkųjų. Arturas į jį įsistebeilijo.

„Geltonas“, – tarė sau ir nušlepsėjo į miegamąjį apsirengti. Eidamas pro vonią stabtelėjo ir išgėrė didelę stiklinę vandens, paskui dar vieną. Pradėjo įtarti, kad jam pagirios. O kodėl pagirios? Ar jis praėjusį vakarą gėrė? Na, tikriausiai gėrė, pamane Arturas. Skutimosi veidrody pastebėjo šmėstelintį atspindį. „Geltonas“, – tarė sau ir nutapsėjo toliau į miegamąjį.

Sustojo ir pagalvojo. Baras – dingtelėjo jam. Na, aišku, baras. Miglotai prisiminė niršęs, niršęs dėl kažko, kas atrodė svarbu. Visiems apie tai pasakojo, pasakojo lyg ir netrumpai – aiškiausiai iš vaizdų jam įsiminė apsiblausę pašnekovų veidai. Kažkas apie naująjį aplinkkelį, apie kurį buvo ką tik išgirdęs. Jį tiesė jau ne vieną mėnesį, tik niekas, rodos, apie tai nežinojo. Juokinga. Arturas gurkštelėjo vandens. Viskas išsispręs savaime, nusprendė, juk niekas to aplinkkelio nenori, taryba neturi jokie pagrindo. Viskas išsispręs savaime.

Dieve, bet ir bjaurios gi pagirios. Jis pažvelgė į save drabužių spintos veidrody. Iškišo liežuvį. „Geltonas“, – tarė sau. Žodis „gel-

tonas“ vinguriavo jo galvoje ieškodamas sau kokių nors sąsajų.

Po penkiolikos sekundžių Arturas jau gulėjo lauke priešais didelį geltoną buldozerį, artėjantį prie jo sodo taku.

Ponas L. Proseris buvo, kaip sakoma, tik žmogus. Kitaip tariant, jis buvo anglies pagrindu funkcionuojanti gyvybės forma, kilusi iš beždžionių. Tiksliau sakant, Proseris buvo apkūnus, niekšingas keturiasdešimtmetis vietinės tarybos darbuotojas. Kad ir kaip būtų keista, – nors jis pats to nežinojo, – L. Proseris taip pat buvo tiesioginis Čingischano palikuonis pagal vyriškąją liniją, tačiau dėl kartų kaitos bei rasių maišymosi jo genai taip susijaukė, kad jis nebeturėjo jokių pastebimų mongoloido bruožų, vienintelis galingųjų jo protėvių pėdsakas buvo apie pilvuką susikaupęs gerokas riebalų sluoksnis ir didis prielankumas kailinėms kepuraitėms.

Narsiu kariu L. Proserio niekaip nebūtum pavadinęs, iš tiesų tai buvo nervingas, susirūpinęs žmogus. O šiandien jis nervinosi ir nerimavo ypač, mat jo darbas – pasirūpinti, kad iki dienos pabaigos Arturo Dento namas būtų pašalintas iš kelio, – rimtų rimčiausiai įstrigo.

– Nagi baikit, pone Dentai, – įkalbinėjo jis. – Juk žinot, kad nieko nelaimėsit. Negalit gi amžinai čia gulėt prieš buldozerį.

L. Proseris pamėgino nirtulingai sužaibuoti akimis, bet šios jam visiškai nepakluso.

Išsitiesęs purve Arturas atsikirto:

– Gulėsiu. Ir pažiūrėsim, kas surūdys pirmas.

– Bijau, kad jums teks su tuo susitaikyti, – tarė ponas Proseris pastvėręs savo kailinę kepurę ir sukinėdamas ją ant pakaušio. – Šį aplinkelį reikia nutiesti ir jis bus nutiestas!

– Pirmą kartą girdžiu, – paprieštaravo Arturas. – O kodėl jį reikia nutiesti?

Ponas Proseris truputį pagrasė jam pirštu, paskui pirštą atitraukė.

– Ką reiškia, kodėl jį reikia nutiesti? – paklausė. – Tai juk aplinkkelis. Aplinkkelius reikia tiesti.

Aplinkkeliai – tai priemonės, kurios kai kuriems žmonėms leidžia kuo greičiausiai nuvykti iš taško A į tašką B, kol kiti kuo greičiausiai skrieja iš taško B į tašką A. Žmonėms, gyvenantiems taške C – tai yra tiesiai per vidurį, – dažnai lieka stebėtis, kuo gi ypatingas tas taškas A, kad tiek žmonių trokšta į jį nulėkti iš taško B, ir kuo gi ypatingas tas taškas B, kad tiek žmonių taip trokšta į jį nulėkti iš taško A. Dažnai tie iš taško C tenori, kad žmonės pagaliau visiems laikams, po velnių, apsispręstų, kur jie nori būti.

Ponas Proseris pageidavo atsidurti taške D. Taškas D – ne kažkokia konkreti vieta, o tiesiog bet koks patogus taškas, labai smarkiai nutolęs nuo taškų A, B ir C. Ten jis turėtų dailų namelį su virš durų sukryžiuotais kirvukais ir praleistų daug smagaus laiko taške E, tai yra artimiausioje taškui D aludėje. Jo žmona, žinoma, labiau norėtų vijoklinių rožių, bet jam mielesni kirvukai. Nė pats nežinojo kodėl – paprasčiausiai jam patiko kirvukai. Išvydęs pašaipias buldozerininkų šypsėnėles ponas Proseris nukaito ir išraudo.

Jis perkėlė svorį ant kitos kojos, bet vis tiek buvo lygiai taip pat nepatogu. Akivaizdu, kad kažkas pasielgė siaubingai nekompetentingai, ir ponas Proseris meldė Dievo, kad tai būtų ne jis.

Ponas Proseris tarė:

– Žinote, jūs turėjot visas galimybes teikti pasiūlymus ir protestuoti tam skirtu laiku.

– Tam skirtu laiku? – užriko Arturas. – Tam skirtu laiku? Apie tai aš sužinojau tik vakar, kai pas mane atėjo darbininkas. Paklausiau, ar atėjo valyt langų, o tas sako, ne, atėjau namo griauti. Aišku, pasakė ne iš karto. Oi, ne. Pirmiausia nušluostė porą langų ir paprašė penkinės. O tada jau pasakė.

– Betgi, pone Dentai, juk planai vietinėje planavimo agentūroje buvo prieinami visus devynis mėnesius.

– Aha, vos tik apie tai sužinojau, iškart ten ir nulėčiau. Vakar vakare. Bet jūs juk labai nesivarginot tų planų viešinti, ar ne? Turiu omenį, kad kam nors apie juos pasakytumėt ar panašiai.

– Bet planai buvo iškabinti...

– Iškabinti? Galų gale teko nusileist į rūsį, kad juos rasčiau.

– Ten informacijos skyrius.

– Pasišviečiant žibintuvėliu.

– Na, tikriausiai buvo dingusi elektra.

– Ir laiptai taip pat.

– Klausykit, bet juk radot skelbimą, ar ne?

– Taip, – atsakė Arturas, – radau. Jis buvo skelbiamas užrakinotos dokumentų spintos apačioje nenaudojamame tualete su užrašu ant durų „Saugokis leopardo!“

Dangumi praplaukė debesis. Šešėlis krito ant Arturo Dento – šis pasirėmęs alkūne gulėjo šaltame purve. Šešėlis krito ant Arturo Dento namo. Ponas Proseris susiraukęs dėbtelėjo į pastatą.

– Nėr didelio grožio iš to namo, – tarė.

– Atsiprašau, bet man jis patinka.

– Jums patiks ir aplinkkelis.

– Ak, užsičiaupkit, – pasiūlė Arturas Dentas. – Užsičiaupkit ir nešdinkitės, ir pasiimkit kartu savo sumautą aplinkkelį. Jūs neturite pagrindo ir patys tai žinote.

Ponas Proseris porą kartų išsižiojo ir vėl užsičiaupė, o jo mintis akimirką užvaldė nepaaiškinami, bet baisiai malonūs reginiai – štai, Arturo Dento namą ryja liepsnos, jis pats rėkdamas lekia tolyn nuo pleškančių griuvėsių, o jam iš nugaros styro bent trys storos ietys. Poną Proserį dažnai kamuodavo panašūs regėjimai ir kainavo jam daug nervų. Jis sumikčiojo, o tada suėmė save į rankas.

– Pone Dentai, – tarė.

– Klausau. Taip? – atsiliepė Arturas.

– Šiek tiek dalykinės informacijos jums. Ar bent nutuokiate, kiek žalos patirs šis buldozeris, jei liepsiu jam pervaziuoti tiesiai per jus?

– Kiek? – pasiteiravo Arturas.

– Nė trupučio, – tēškė ponas Proseris ir nervingai nudūmė šalin, niekaip nesuprasdamas, kodėl smegenis jam užplūdo tūkstantis gauruotų, visi kaip vienas ant jo rėkiančių raitelių.

Dėl keisto sutapimo „nė trupučio“ buvo lygiai tiek, kiek beždžionių palikuonis Arturas Dentas įtarė, kad vienas artimiausių jo draugų – kilęs ne iš beždžionių ir anaipol ne iš Gildforfo, kaip pats sakėsi, o iš vienos mažos planetėlės šalia Betelgeizės.

Arturui Dentui kaip gyvam nebuvo kilę tokių įtarimų.

Šis jo draugas pirmą kartą atvyko į Žemę maždaug prieš penkiolika žemiškųjų metų ir įdėjo daug pastangų, kad išlietu į žemiečių bendruomenę – ir negali sakyti, jog jam nepavyko. Tarkim, jis tuos penkiolika metų apsimetė esąs bedarbis aktorius – juk visai įtikinama. Tačiau dėl neapdairumo Arturo draugas padarė vieną šiurkščių klaidą, mat truputį patingėjo atlikti parengiamuosius tyrimus. Remdamasis savo paties sukaupta informacija pasivadino Fordu Prefektu – toks vardas jam pasirodė mielas ir niekuo neišsiskiriantis iš kitų.

Jis niekuo neišsiskyrė iš kitų ūgiu, buvo nuostabiai dailių, bet niekuo iš kitų neišsiskiriančių veido bruožų. Standžius, rausvai gelsvus plaukus Fordas šukavo atmesdamas atgal nuo smilkinių. Oda atrodė ištempta nuo nosies link pakaušio. Jis buvo mažumėlę keistas, bet negalėjai išsyk pasakyti kodėl. Galbūt todėl, kad per retai mirksėjo – taigi kurį laiką su juo pašnekėjęs pajusdavai, kad už jo akis ima ašaroti tavosios. O gal todėl, kad jis kiek per plačiai šypsodavosi, ir žmonėms kildavo bauginantis įspūdis, jog jis tuoj kibs dantimis į sprandą.

Daugeliui žemėje įgytų draugų Fordas atrodė ekscentrikas, bet nekenksmingas – na, toks patriukšmauti mėgstantis, keistų įpročių turintis girtuoklis. Tarkim, jis dažnai nekviestas ateidavo į universiteto vakarėlius, smarkiai prisiliuobdavo ir puldavo šaipytis iš kiekvieno sutikto astrofiziko, kol galiausiai jį išspirdavo lauk.

Retsykais Fordą apnikdavo keistas išsiblaškyimas – tada jis kaip užhipnotizuotas spoksodavo į dangų, kol kas nors paklausdavo, ką jis čia darąs. Fordas akimirką kaltai susigūždavo, paskui atsipalaiduodavo ir nusišiepdavo. „Ech, dairausi skraidančių lėkščių“, – pajuokaudavo, o visi prapliupę juoku klausdavo, kokių gi dar lėkščių. „Žalių“, – atšaudavo Fordas su kreiva šypsenele, nusikvatodavo kaip pašėlęs ir puolęs į artimiausią barą visus vaitindavo milžinišku kiekiu alkoholio.

Tokie vakarai paprastai geruoju nesibaigdavo. Fordas iki ausų prisrėbdavo viskio, nusitempdavo į kampą kokią merginą ir besipinančiu liežuviu aiškino, kad, atvirai kalbant, skraidančių lėkščių spalva ne taip ir svarbu.

Paskui girtut girtutėlis šlitinėdavo naktinėmis gatvėmis vis pasiklausdamas einančių pro šalį policininkų, ar šie nežinantys kelio į Betelgeizę. Policininkai paprastai atsakydavo maždaug šitaip: „Ar ne metas jums, pone, namo?“

„Taigi aš ir mėginu ten patekti, vyručiai. Taigi aš ir mėginu“, – tokiais atvejais visad atsakydavo Fordas.

Iš tiesų, kai išsiblaškęs spoksodavo į nakties dangų, jis dairydavosi ne kokios nors konkrečios, o bet kokios skraidančios lėkštės. O „žalių“ sakydavo dėl to, kad šia spalva tradiciškai buvo žymimi Betelgeizės prekybos agentų laivai.

Fordas Prefektas jau buvo visai prarandęs viltį, kad greitai apskritai pasirodys kokia nors skraidanti lėkštė, mat penkiolika metų – tai ilgas laikas būti paliktam likimo valiai bet kur, jau nekalbant apie tokią neįtikėtinai nuobodžią skylę kaip Žemė.

Fordas troško, kad kuo greičiau pasirodytų bet kokia skraidanti lėkštė, nes žinojo, kaip jas priversti nusileisti žemyn, ir

išmanė autostopo gudrybes. Jis žinojo, kaip pamatyti Visatos Stebuklus neišleidžiant nė trisdešimt Altaire dolerių.

Iš esmės Fordas Prefektas buvo keliaujantis tyrinėtojas, dirbantis dėl pačios nuostabiausios knygos „Keliautojo autostopu gidas po galaktiką“.

Žmonės geba puikiai prisitaikyti, taigi atėjus pietų metui prie Arturo namo nusistovėjo nekintama rutina. Arturas prisirišęs vaidmenį tįsoti žliugsinčiame purvyne ir retsykais vis pareikalavdavo advokato, savo motinos arba geros knygos, ponas Proseris ėmėsi vaidmens įtikinėti Artūrą kaskart griebdamasis vis naujos gudrybės, tarkime, rėždavo kalbas „Dėl bendro visų labo“, „Progreso žygis“ arba „Žinot, kartą nugriovė mano namą, bet aš niekad nesigręžioju į praeitį“, ir visaip kitaip meilikavo bei grasino, o buldozerio vairuotojai prisiskyrė vaidmenį sėdinėti, gerti kavą ir visaip mintyti apie profsąjungų įstatus, kad iš šios padėties išpeštų sau finansinės naudos.

Žemė iš lėto judėjo savo paros ratu. Saulė pradėjo džiovinti purvynę, kurioje tįsojo Arturas. Ant jo vėl krito šešėlis.

– Labas, Arturai, – pasisveikino šešėlis.

Arturas pakėlė akis ir, prisimerkęs nuo saulės, krūptelėjo pamatęs virš savęs išdygusį Fordą Prefektą.

– Fordai! Sveikas, kaip laikaisi?

– Gerai, – atsakė Fordas. – Klausyk, ar tu užsiėmęs?

– Ar aš užsiėmęs?! – sušuko Arturas. – Na, man tik reikia pagulėti prieš buldozerius ir panašiai, antraip jie nugriaus mano namą, bet nekalbant apie tai... na, nesu labai užimtas, o kodėl klausai?

Betelgeizėje sarkazmas nežinomas, taigi Fordas Prefektas, jei nesusikaupdavo, dažnai jo neįžvelgdavo. Jis tarė:

– Gerai. Ar galime kur nors pasikalbėti?

– Ką? – nesuprato Arturas Dentas.

Keletą sekundžių Fordas, rodos, visai jį pamiršo ir spoksojo įbedęs akis į dangų, lyg kiškis, besistengiantis pakliūti po automobilio ratais. Tada staiga atsitūpė šalia Arturo.

– Mums reikia pasikalbėti, – skubiai tarė.

– Puiku, – neprieštaravo Arturas, – kalbėkimės.

– Ir išgerti, – pasakė Fordas. – Svarbiausia, kad mudu kalbėtumės ir gertume. Nagi. Einam į kaimo barą

Jis vėl pažvelgė į dangų – nervingai, su viltimi.

– Klausyk, argi tu nesupranti? – sušuko Arturas ir bedė pirštu į Proserį. – Tas žmogus nori nugriauti mano namą!

Fordas suglumęs dirstelėjo į Arturą.

– Na, bet jis juk ir be tavęs gali tai padaryti, ar ne? – paklausė.

– Bet aš nenoriu, kad jis taip padarytų.

– Aaa.

– Klausyk, kas tau atsitiko, Fordai? – paklausė Arturas.

– Nieko. Nieko neatsitiko. Paklausyk, turiu tau pasakyti patį svarbiausią dalyką, svarbesnių nebūna. Turiu pasakyti dabar pat ir būtinai „Arklis ir arklininko“ bare.

– Bet kodėl?

– Nes tau reikės gerokai išgerti.

Fordas įsmeigė žvilgsnį į Arturą, o šis nustebe susivokė, kad jo valia ima tirpti. Jis nežinojo, kad dėl to kaltas senas girtavimo žaidimas, kurio Fordas išmoko hipererdvės uostuose, aptarnaujančiuose Oriono Betos žvaigždžių sistemos madranito kasyklas. Šis žaidimas, kiek panašus į žemiškąsias „Indėnų imtynes“, žaidžiamas šitaip: du varžovai susėda priešingose stalo pusėse, prieš kiekvieną jų pastatoma po stiklinę. Per vidurį padedamas „Janx Spirit“ butelis – kaip kad įamžinta senovinėje Oriono šachtininkų dainoje:

Ak, nebeduokit man senojo Dženksio,

Ne, nebepilkite senojo Dženksio,

Smarkiai paliksiu apdujęs,

Pinas į mazgą liežuvis,
Šunta kaitra kaip keptuvėj,
Rodos, brolyčiai, aš žuvęs,
Nagi, prakeiktojo Dženksio dar duokit!

Tada kiekvienas iš varžovų visomis valios pastangomis bando butelį pakreipti ir įpilti gėrimo į priešininko stiklinę – o tasai privalo ją išgerti. Paskui butelis vėl pripildomas. Ir dar syki. Ir dar. Kai tik pradedi pralošti, tikriausiai pralošinėsi ir toliau, nes Dženksis, be viso kito, slopina telepatines galias. Vos tik išgeriamas iš anksto sutartas kiekis, pralošusiam kaip bausmė skiriama atlikti užduotį, kuri paprastai būna nešvankiai biologiška.

Fordas Prefektas paprastai būdavo linkęs pralošti.

Fordas įsistebeilijo į Arturą ir šiam galiausiai ėmė rodytis, kad gal ir neprošal būtų nueiti į „Arklį ir arklininką“.

– Bet kaipgi mano namas? – paklausė jis gailiai.

Fordas nukreipė žvilgsnį į poną Proserį ir staiga jam šovė šelmiška mintis.

– Ar jis nori nugriauti tavo namą?

– Taip, nori nutiesti...

– Bet negali, nes tu išsidrėbei prieš buldozerius?

– Taip ir...

– Esu tikras, kad kaip nors sutarsime, – tarė Fordas. – Atsiprašau! – suriko.

Ponas Proseris (jis ginčijosi su buldozerių vairuotojų atstovu dėl to, ar Arturas Dentas kelia pavojų jų psichinei sveikatai ir kiek jiems būtų užmokėta, jei kelia) apsižvalgė. Pamatęs, kad Arturas ne vienas, nustebo ir mažumėlę sunerimo.

– Taip? Klausau, – atsiliepė. – Ar ponas Dentas dar neatėjo į protą?

– Ar galėtume kol kas tarti, – suriko Fordas, – kad dar neatėjo?
– Na ir? – atsiduso ponas Proseris.
– Ar galim kol kas taip pat tarti, – tęsė Fordas, – kad jis čia ketina tįsoti visą dieną?

– Ir ką?

– Ir ką, ar jūsų žmonės čia taip ir stoviniuos visą dieną nieko neveikdami?

– Gali būti, gali būti...

– Na, jeigu jūs šiaip ar taip nusiteikę nieko neveikti, juk nebūtina, kad jis visą laiką prieš jus tįsotų, ar ne?

– Ką?

– Iš tikrųjų, – kantriai paaiškino Fordas, – jums visai čia jo nereikia.

Ponas Proseris pagalvojo.

– Na ne, kaip čia pasakius... – numykė. – Lyg ir nelabai...

Proseris sunerimo. Jam pasirodė, kad kažkuris iš jų elgiasi ne ypač protingai.

Fordas tarė:

– Taigi, jei tiesiog sutiktumėt pripažinti, kad jis iš tikrųjų čia nereikalingas, mes su juo galėtume pusvalandžiui sulakstyti į barą. Ką jūs į tai?

Ponas Proseris pamanė, kad tai visiškai paistalai.

– Skamba visiškai logiškai, – tarė jis įtikinėjančiu tonu ir pats nusistebėjo, ką gi mėginąs įtikinti.

– O jeigu vėliau pats norėtumėt išlenkt kokią burnelę, – pasakė Fordas, – mes visada galim pabudėti už jus.

– Labai jums ačiū, – padėkojo ponas Proseris visai nebesusigaudydamas, kas čia dedasi, – nuoširdžiai dėkoju, taip, labai miela...

Jis suraukė antakius, paskui nusišypsojo, tada pamėgino vienu metu ir susiraukti, ir nusišypsoti, bet jam nepavyko, taigi čiupo savo kailinę kepurę ir mėšlungiškai apsuko ratu ant pakaušio. Jam tik liko manyti, kad jis ką tik paėmė viršų.

– Tada, – tęsė Fordas Prefektas, – tiesiog prašyčiau jūsų ateiti čia ir atsigulti...

– Ką? – paklausė ponas Proseris.

– Ak, atsiprašau, – tarė Fordas. – Galbūt ne visai aiškiai pasakiau. Juk kas nors turi gulėti prieš buldozerius, ar ne? Antraip juk niekas nesutrukdys jiems įvažiuoti į pono Dento namą, sutinkat?

– Ką? – dar sykį paklausė ponas Proseris.

– Tai labai paprasta, – paaiškino ponas Fordas. – Mano klientas, ponas Dentas, sako, kad liausis gulėjęs šiam purvyne su viintele sąlyga – jei teiksitės jį pakeisti.

– Apie ką čia šneki? – paklausė Arturas, bet Fordas bakstelėjo jam batu, kad patylėtų.

– Ar jūs norite, – tarė ponas Proseris stengdamasis išaiškinti šią naują mintį sau pačiam, – kad aš ateičiau ir atsigulčiau...

– Na taip.

– Prieš buldozerį.

– Taip.

– Vietoje pono Dento.

– Taip.

– Purvyne.

– Kaip jūs sakote, purvyne.

Vos tik ponas Proseris suvokė, kad galiausiai visiškai pralaimėjo, jam lyg akmuo nuo krūtinės nusirito – tai labiau priminė pasaulį, kurį jis pažinojo. Ponas Proseris atsiduso.

– O jūs už tai nusivesite poną Dentą į barą?

– Būtent, – tarė Fordas. – Visiškai teisingai.

Ponas Proseris nervingai žengė kelis žingsnius į priekį ir sustojo.

– Pažadat?

– Pažadu, – patvirtino Fordas ir pasisuko į Arturą.

– Nagi, – paragino, – kelkis ir leisk žmogui atsigulti.

Arturas atsistojo jausdamasis lyg sapne.

Fordas mostu paragino Proserį ir šis prislėgtas nerangiai atsisėdo į purvyną. Jam atrodė, kad visas jo gyvenimas – kažkokas

sapnas, ir retsykliais jis savęs paklausdavo, kieno tas sapnas ir ar jis patinka tam, kuris sapnuoja. Purvas apšėmė jam sėdmenis bei rankas ir ėmė sunktis į batus.

Fordas rūščiai į jį pažvelgė.

– Ir jokių pasalūniškų bandymų nugriauti pono Dento namą, kol jo nebus, sutarta? – pasakė.

– Tokia mintis, – suniurnėjo ponas Proseris, – nė kirbėt nesukirbėjo, – tęsė guldamasis, – kad galėtų imti megztis mano galvoje.

Pamatęs besiartinantį buldozerių vairuotojų profesinės sąjungos atstovą jis nusvarino galvą ir užsimerkė. Ponas Proseris stengėsi sutelkti argumentus, kad įrodytų, jog pats dabar nekelia pavojaus jų psichinei sveikatai. Tačiau dėl to anaip tol nebuvo tikras – jo užiančią nuo triukšmo galvą užplūdo arkliai, dūmai ir kraujo tvaikas. Taip visada nutikdavo, kai pasijusdavo menkas ir įstumtas į kvailą padėtį, bet niekada nesugebėjo sau paaiškinti kodėl. Aukštojoje dimensijoje, apie kurią mes nieko nežinome, didysis Chanas riaumodavo iš įtūžio, o ponas Proseris tik nesmarkiai virpėdavo ir šniurkščiodavo. Jis pajuto, kaip po akių vokais dilgčioja ašarų lašeliai. Biurokратиška maišatis, pikti, tįsantys purve žmonės, neperprantami nepažįstamieji, duodantys nepaaiškinamus žeminančius nurodymus, ir neaiški besijuokiančių iš jo raitelių armija galvoje – na, ir dienele.

Na, ir dienele. Fordas Prefektas žinojo, kad klausimas, ar Arturo namą nugriaus, ar ne, tiek pat svarbus, kiek ir pora pašvinusių dingo inkstų. Arturo neapleido smarkus nerimas.

– Bet ar galime juo pasitikėti? – paklausė jis.

– Aš asmeniškai juo pasitikėčiau kiek tik gyvuos Žemė, – atsakė Fordas.

– Ak, taip, – tarė Arturas, – ir kiek gi jį gyvuos?

– Dar maždaug dvylika minučių, – atsakė Fordas. – Eime, man reikia išgerti.